

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ: «ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА ПІДГОТОВКА –
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
25 травня 2016 року

КИЇВ 2016

УДК 371.2:371.8:378.4(063)
ББК Ч 448.оя431+Ч420я431
А437

Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад: зб. наук. праць матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 травня 2016 р., м. Київ, Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. – К : – НАУ, 2016. – 296 с.

До наукового збірника увійшли статті та тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад (25 травня 2016 року, м. Київ), що проводилася на базі кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету спільно з науковими установами та навчальними закладами освіти України. Адресований науковцям, аспірантам, викладачам ЗНЗ і ВНЗ та працівникам в галузі освіти.

Редакційна колегія:

Муранова Н. П., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету (голова);

Черіпко С. І., заступник директора Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бруяка О. О., кандидат технічних наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Приходько О. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бугайов О. Є., кандидат технічних наук, доцент, кафедра базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету.

Рекомендовано до друку Науково-методично-редакційною радою Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету (протокол № 6 від 26.09.2016 р.).

За достовірність наведених даних та посилань несе відповідальність автор публікації.

УДК 371.134:373.2(73)

Кресан Тетяна, м. Київ

ЗМІСТОВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ США

У статті аналізуються програми професійної підготовки бакалаврів дошкільної освіти у США, а саме, – їх змістовий компонент. Описуються навчальні курси та їх особливості у різних університетах США.

Ключові слова: *підготовка бакалаврів дошкільної освіти, програми підготовки бакалаврів дошкільної освіти, загальна підготовка, фахова підготовка, професійно-педагогічна підготовка.*

The paper presents an analysis of Early Childhood Professional Preparation Programs (Bachelor's degree) in the USA, particularly their content component. The author describes the courses of Early Childhood Preparation Programs and their special features in different universities of the USA.

Keywords: *early childhood professional preparation for Bachelor's degree, early childhood preparation programs for Bachelor's degree, general preparation, specific content preparation, professional and methodological preparation.*

Початок ХХІ ст. характеризується прискореним розвитком та модернізацією усіх сторін суспільного життя. У сучасному суспільстві, що отримало назву «суспільство знань», освіта стає одним з пріоритетних напрямків розвитку, основною умовою забезпечення конкурентоспроможності країни. У зв'язку з цим висувуються нові вимоги до професійної підготовки майбутніх педагогів, у т. ч. працівників галузі дошкільної освіти.

Сучасний педагог дошкільного закладу із транслятора досвіду перетворюється на фасилітатора навчально-виховного процесу, оскільки суб'єкт-об'єктна модель взаємодії між вихователем та вихованцями змінюється на суб'єкт-суб'єктну. Завданням вищої освіти стає підготовка фахівця нового покоління, здатного до творчої професійної діяльності, до самостійного мислення та постійного професійного розвитку.

В умовах інтеграції України до Європейського та світового освітнього простору постає необхідність у вивченні та осмисленні зарубіжного досвіду. Педагогічна освіта США була предметом дослідження у роботах О. Глузман, І. Гушлевської, В. Дикань, І. Зварич, І. Кошманової, Т. Ларіної,

М. Нагач, І. Пасинкової, І. Петіної, Л. Смалько, Р. Роман, С. Тезікової, Т. Чумакової. Але проблема підготовки бакалаврів дошкільної освіти не була достатньо висвітлена в українській педагогічній літературі.

Отже, метою статті є вивчення та аналіз змістового компоненту професійної підготовки бакалаврів дошкільної освіти у США.

Аналіз наукових джерел дає підставу стверджувати, що питання підготовки бакалаврів дошкільної освіти (ДО) у США є актуальним. З кожним роком уряд країни приділяє все більше уваги розвитку системи дошкільної освіти, розширюється мережа державних дошкільних закладів, впроваджуються загальнонаціональні програми дошкільної освіти із федеральним фінансуванням (Head Start та Child Care and Development Block Grant).

Закон «Жодна дитина не залишиться без уваги» (No Child Left Behind Act of 2001) гарантує якісну освіту усім дітям, незалежно від їх расової, національної належності, соціального статусу та особливостей фізичного і розумового розвитку. Згідно з цим законом, а також державною програмою «Head Start», кожна державна школа має бути забезпечена висококваліфікованими вчителями. Висококваліфікований вчитель визначається як той, який ліцензований штатом, і має щонайменше ступінь бакалавра [1].

Професійна підготовка з дошкільної освіти у США здійснюється у різноманітних навчальних закладах. До них належать приватні та громадські вищі навчальні заклади (public and private institutions), дворічні та чотирьохрічні коледжі, муніципальні коледжі (community colleges), технічні інститути, коледжі, де навчаються індіанці (Tribal colleges) та темношкірі (Historically Black Colleges), а також університети. В цілому, понад тисяча вищих навчальних закладів пропонують абітурієнтам здобути ступінь бакалавра у галузі дошкільної освіти. Це становить майже 30 % від усіх вищих навчальних закладів США [2, с. 6–7]. Більшість програм підготовки з дошкільної освіти готують спеціалістів до роботи з дітьми від народження до восьми років.

Оскільки система вищої освіти США є децентралізованою, університети та коледжі мають право самостійно формувати зміст професійної підготовки. Але при цьому вони обов'язково повинні враховувати стандарти професійної освіти, розроблені Національною Асоціацією Дошкільної освіти (National Association for the Education of Young Children).

На основі аналізу наукових джерел можемо зробити висновок, що змістовий компонент підготовки бакалаврів дошкільної освіти складається з наступних блоків:

1. Загальна підготовка або ліберальна освіта (general or liberal arts education).
2. Фахова підготовка (specific content preparation).
3. Професійно-педагогічна підготовка (professional or methodological preparation) [3, с. 234].

Перший блок складають предмети загальноосвітнього циклу, а саме гуманітарні, суспільні, природничі, точні дисципліни. Вони займають у середньому 35 % усіх академічних кредитів (годин), які повинен набрати студент.

Другий блок – це предмети фахової спеціалізації. Для бакалаврів ДО такими є дисципліни, пов'язані з вивченням особливостей розвитку дітей та умовами їх навчання.

Професійно-педагогічна підготовка включає курси з методики викладання, планування, оцінювання досягнень та педагогічну практику.

Як приклад, розглянемо програми підготовки бакалаврів ДО у деяких коледжах та університетах США. Для отримання ступеня бакалавра студенти повинні набрати не менше ніж 120 кредитів. Одна кредитна година – це одна академічна година в тиждень протягом семестру (16 тижнів). Розподіл годин може відрізнятись в різних навчальних закладах.

Університет Північної Арізони. Предмети загального блоку займають 35 кредитів; дисципліни з педагогіки – 68; 21 кредит відводиться на вузькопредметну спеціалізацію. Також студенти можуть на вибір обрати декілька курсів [4].

Державний університет Вебера. На загальну підготовку відводиться 40 кредитних годин; на фахові дисципліни – 91. Фахові дисципліни поділені на:

- основні (Core Courses) – 28 кредитів (Розвиток дітей, Робота з батьками, Діти з вадами розвитку).
- допоміжні (Support Courses) – 29 кредитів (Ораторське мистецтво, Математика, Фізичне виховання).
- предмети на вибір (Electives) – 2–4 кредити (Музика, Театральне мистецтво).
- Професійний цикл – 39 кредитів (Планування та оцінювання, Методика викладання окремих дисциплін) [5].

Університет Х'юстона-Кліа Лейк. Щоб отримати ступінь бакалавра дошкільної освіти студенти повинні набрати 42 кредитні години з курсів загальноосвітнього циклу та 78 кредитів зі

спеціалізації та педагогічних дисциплін [6].

Нью-Йоркський університет. Предмети загального блоку займають 48 кредитів, педагогічні дисципліни – 83, з них 12 кредитів відводиться на педагогічну практику.

Для порівняння розподілу предметів за блоками наведено нами у табл. 1, 2 опису курсів, що входять до програми підготовки бакалаврів ДО в Нью-Йоркському університеті [7].

Таблиця 1

Розподіл кредитів курсів загальноосвітнього циклу

Курси загальноосвітнього циклу	Кількість кредитів
Іноземні мови	8
Написання есе	8
Основи соціології та суспільних наук	16
Математика	4
Природничі науки	4
Основи здорового способу життя	4

Таблиця 2

Розподіл кредитів курсів фахової спеціалізації

Фахова спеціалізація	Кількість кредитів
Педагогічні дисципліни	12
Навчання математики	4
Інтегрований курикулум для закладів дошкільної освіти (суспільні та природничі науки)	3
Навчання дітей з обмеженими можливостями	3
Навчання читання та письма	4
Навчання дітей з різних соціальних груп	4

Проаналізувавши програми підготовки бакалаврів дошкільної освіти в університетах США, ми бачимо, що більшість з них містять наступні курси: «Фізичний розвиток дітей дошкільного віку», «Когнітивний розвиток дітей дошкільного віку», «Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку», «Навчальне середовище дітей дошкільного віку», «Методи навчання та виховання», «Навчання читання», «Навчання дітей дошкільного віку математики», «Контроль та оцінювання у навчанні дітей дошкільного віку», «Робота із дітьми з обмеженими можливостями», «Робота із дітьми з різних соціальних груп», «Робота з батьками», «Фізична культура та розвиток моторики», «Організація навчального процесу», «Професійний розвиток педагога» тощо. Особливістю американської вищої освіти є те, що студенти можуть самостійно обирати послідовність вивчення курсів. Університет лише рекомендує, в якому семестрі вивчати ту чи іншу дисципліну.

Отже, ми можемо зробити *висновок*, що програми підготовки бакалаврів дошкільної освіти в університетах США не містять уніфікованих курсів, натомість для них характерна інтеграція навчальних предметів. Більшість програм підготовки бакалаврів дошкільної освіти відповідають сучасним вимогам, що висувають державні та громадські інститути у США. Основний акцент у підготовці педагогів дошкільної освіти у США робиться на практичних вміннях студентів, значна увага приділяється методам когнітивного, фізичного та соціально-емоційного розвитку дітей. Основний акцент у підготовці педагогів дошкільної освіти у США робиться на практичних вміннях студентів, значна увага приділяється методам когнітивного, фізичного та соціально-емоційного розвитку дітей.

Література

1. No Child Left Behind, 2001. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ed.gov/policy/elsec/leg/esea02/index.html>.
2. Maxwell, K. L., Lim, C-I, & Early, D. M. Early childhood teacher preparation programs in the United States: National report. – Chapel Hill, NC: The University of North Carolina, FPG Child Development Institute, 2006 p.
3. Кошманова Т. С. Розвиток педагогічної освіти США (1960–1968 pp.) : [монографія] / Т. С. Кошманова. – Л. : Світ, 1999. – 488 с.
4. Northern Arizona University Website, 2016. – Режим доступу : <https://nau.edu/>

5. Weber State University Website, 2016. – Режим доступу : <http://www.weber.edu/>
6. University of Houston Clear Lake Website, 2016. – Режим доступу : <http://prtl.uhcl.edu/portal/page/portal/HOMEPAGE>
7. New York University Website, 2016. – Режим доступу : <http://steinhardt.nyu.edu/>